

**CREATIVE
AND
INCLUSIVE
FINLAND**

LUOVA JA OSALLISTAVA SUOMI
KREATIVA DELAKTIGA FINLAND

REGIONAL FÖRSTÄRKNING AV KREATIVT KUNNANDE OCH UNGAS DELAKTIGHET

regionala strukturfondsprojekt 2014–2016

KIRSI SILTANEN, KONSTUNIVERSITETET

INNEHÅLL

1 Strukturfondsprojekten stöder regional utveckling inom kreativitet och engagemang

2 Beskrivning och avgränsning av materialet

3 Kreativt kunnande i regionala strukturfondsprojekt

4 Innehållet i projekt inom kreativt kunnande

5 Kunnande genom att engagera utgör endast en liten del av ESF-projekten

6 Till sist

**Strukturfondsprojekten
stöder regional utveckling
inom kreativitet och
engagemang**

1

Strukturfondsprojekten stöder regional utveckling inom kreativitet och engagemang

Kreativt kunnande och kunnande genom att engagera finansieras på många olika sätt. Strukturfonderna utgör bara en finansieringsform, men en viktig sådan. Under programperioden 2014–2020 ställer Europeiska unionen och finska staten ca 2,7 miljarder euro till förfogande i Finland via strukturfonderna. En hur stor del av detta som används för att stödja kreativa branscher och kunnande genom att engagera är inte irrelevant, liksom inte heller innehållet i projekten.

Utredningen omfattar regionala strukturfondsprojekt som beviljats finansiering åren 2014–2016. [Strukturfonderna](#) erbjuder finansiering för en jämlik utveckling av regionerna och sysselsättningen. Finansieringen utgör en del av Europeiska unionens region- och strukturpolitik, genom vilken man vill öka den ekonomiska och sociala sammanhållningen och minska de regionala utvecklingskillnaderna. Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) stöder små och medelstora företags konkurrenskraft och främjar skapandet och utnyttjandet av ny kunskap och nya färdigheter samt utvecklingen av en ekonomi med låga koldioxidutsläpp. Genom Europeiska socialfonden (ESF) vill man främja sysselsättning och ett bra arbetsliv, förbättra färdigheterna och yrkesskickligheten samt stärka den sociala delaktigheten.

Denna utredning fokuserar på innehållet: vad som görs, var det görs och vem som gör det. Utredningen fungerar som ett komplement till den administrativa uppföljningen av den finansiering som sker via strukturfonderna. Därför granskar man inte i utredningen indikatorer som traditionellt används vid projektuppföljning eller handlingslinjer för programutveckling, vilka projekten är knutna till. Däremot har man undersökt inom vilka branscher och genom vilka åtgärder strukturfondsprojekten försöker stödja kreativt kunnande och kunnande genom att engagera i olika delar av landet. Man har också undersökt den proportionella fördelningen av finansieringen mellan olika regioner och branscher.

Utredningen är en del av det regionala nätverksarbetet i samband med det nationella samordningsprojektet [Creative and Inclusive Finland – Luova ja osallistava Suomi – Kreativa delaktiga Finland](#). Syftet med projektet är att främja och utveckla verksamhet inom kreativt kunnande och kunnande genom att engagera som finansieras via ESF samt att erbjuda även tvärgående och nya perspektiv på hur kreativa branscher och kunnande genom att engagera kan främjas.

LÄS MER:
WWW.CIFINLAND.FI/SV

**Beskrivning och
avgränsning av
materialet**

2

Beskrivning och avgränsning av materialet

Utredningen omfattar regionala ESF- och Eruf-projekt som beviljats finansiering åren 2014–2016. All information som har använts i utredningen är fritt tillgänglig. Informationen har fått från [informationstjänsten för strukturfonder](#), som fortlöpande producerar aktuell, offentlig information om strukturfondsprojekten.

Analysen inkluderar finansieringsbeslut under programperioden fram till slutet av år 2016, vilket omfattar knappt hälften av projektperioden. En del av projekten har redan slutförts, medan den egentliga projektverksamheten i vissa fall ännu inte hade inletts när utredningen började. Finansieringsbeloppen har räknats enligt de beviljade, inte de använda, medlen. Materialet omfattar inte nationella projekt eller ett delvist genomförande av dem.

I utredningen används en bred definition av kreativt kunnande. Som grund för klassificeringen används det immateriella mervärdet och publikationen [Satelliträkenskaper för kultur](#). Detta innebär att de kreativa projekten utgörs av en brokig mångfald av projekt t.ex. inom områdena idrott och fritid. När det gäller turism har endast projekt med en tydlig koppling till kulturturism inkluderats. I fråga om projekt som omfattar flera branscher, t.ex. projekt som gäller affärsverksamhetskunnande eller verksamhetsmiljön, har endast

de projekt inkluderats där kreativt kunnande utgör ett särskilt mål för åtgärderna.

I de projekt som handlar om kunnande genom att engagera har man inkluderat projekt som riktar sig till unga, som är knutna till de tillvägagångssätt som används inom kultur-, idrotts- eller ungdomsbranschen och som syftar till att förhindra marginalisering. Projekt som hör till social- och hälsovårdsområdet och som har som mål att hjälpa personer som redan marginaliserats har inte tagits med. Det samma gäller projekt som fokuserar på utvecklingen inom eller mellan offentliga organisationer, såsom läroanstalter.

Finansieringen via strukturfonderna utgör alltid ett komplement. I utredningen avser beloppen i euro finansieringsandelar som EU och staten beviljat projekten. Av de totala projektkostnaderna täcker dessa 10–80 %. Den privata och offentliga medfinansiering av projekten som krävs beror bl.a. på vilket innehåll ett projekt har, var projektet genomförs och vem som genomför det. T.ex. när det är fråga om ett företags verksamhet, förnyelse, tillväxt och konkurrenskraft beviljas högst 50 % i stöd, medan stödandelen i fråga om investeringar är 10–35 %. Dessutom krävs det att den organisation som ansvarar för projektet själv står för en del av finansieringen.

GENOM ATT
TRYCKA HÄR FÅR DU
ALLA LÄNKAR TILL
EUROPEISKA SOCIAL-
FONDENS DATABAS
PÅ SVENSKA!

**Kreativt kunnande i
regionala struktur-
fondsprojekt**

3

Kreativt kunnande i regionala strukturfondsprojekt

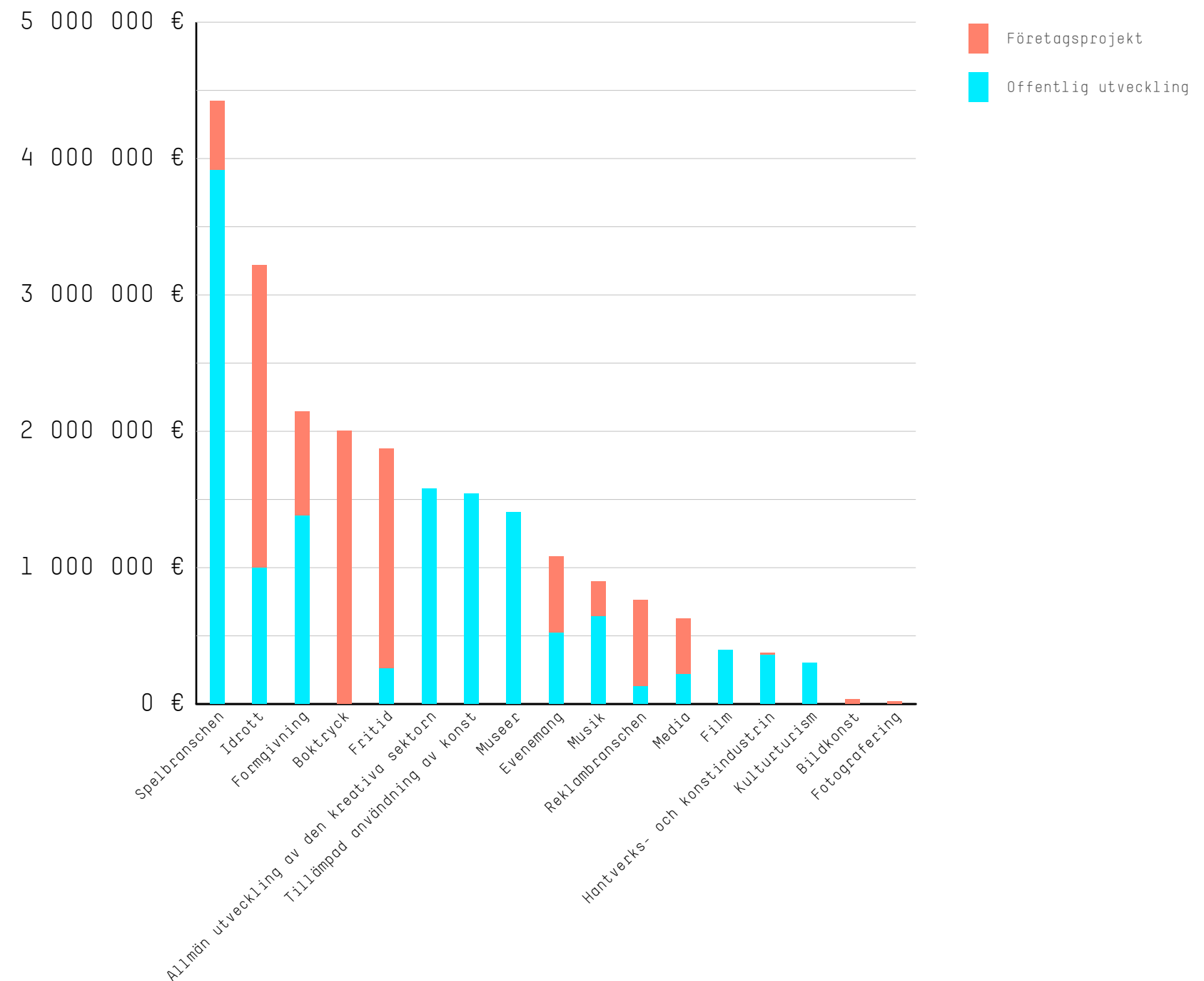
22,7 miljoner euro till kreativt kunnande

Under programperiodens tre första år har totalt närmare 3 400 regionala projekt beviljats finansiering. Sammanlagt har över 524 miljoner euro delats ut till dessa projekt via Europeiska unionens och statens strukturfondsfinansiering.

Kreativt kunnande har fått i genomsnitt 4,4 % av de 22,7 miljoner euro som beviljats ur strukturfonderna. Finansieringen för projekt som handlar om kreativt kunnande kan jämföras med den finansiering som beviljats projekt inom turismbranschen. Av programfinansieringen har ca 27 miljoner euro, dvs. 5,1 % av de medel som beviljades under programperiodens tre första år, styrts till turismutvecklingen. Turismen är alltså i samma storleksklass, men en något större bransch när det gäller de utvecklingsprojekt som stöds via strukturfonderna.

Bland de projekt som handlar om kreativt kunnande har spelbranschen fått den största andelen av de beviljade medlen, en femtedel av all finansiering som beviljats kreativt kunnande.

SCHEMA 1: Den branschvisa fördelningen av EU- och statsfinansiering som beviljats regionala strukturfondsprojekt inom kreativt kunnande åren 2014–2016.

Stora skillnader i de regionala satsningarna på kreativt kunnande

De regionala skillnaderna är stora. När det gäller finansiering av kreativt kunnande ligger Kymmenedalen, Päijänne-Tavastland och Lappland i topp. I dessa landskap är det kreativa kunnandets andel 8–10 % av landskapets strukturfondsfinansiering. I landskapen Mellersta Österbotten, Södra Österbotten, Birkaland och Nyland är finansieringsandelen mindre än två procent.

Lappland satsar en stor del av sina omfattande strukturfondsmedel på kreativa branscher, och det gör även de små landskapen Kymmenedalen och Päijänne-Tavastland. De regionala utvecklingsstrategierna och styrkorna påverkar satsningarna mer än de regionala resurserna. Ändå finns här också överraskningar. Norra Savolax stora satsning på utbildning inom kreativt kunnande märks inte i form av utbildningsprojekt inom de kreativa branscherna. Inte heller Södra Österbottens rykte som en modig utvecklare av kreativa branscher märks i satsningarna under denna programperiod.

Inom de enskilda landskapen skapar aktörernas egen dynamik, valet av finansieringsinstrument och ansträngningarna under tidigare programperioder en tidsmässig vågrörelse på projektfältet. För den regionala utvecklingen finns det även många andra finansieringsinstrument än de för vilka det redogjorts här.¹ Regionerna väger mot varandra de instrument som står till förfogande och som bäst svarar mot behoven, oberoende av om de är regionala, nationella eller internationella. Även i fråga om företagsprojekt gäller det att besluta om finansiering ska sökas på offentligt eller privat håll respektive på regional, nationell eller internationell nivå. Detta är en av orsakerna till de regionala skillnaderna.

En annan orsak till skillnaderna är strukturfondernas uppgift att komplettera jämlikheten mellan olika regioner och människor emellan. Syftet med strukturfondsfinansieringen är att åtgärda regional och social ojämlikhet. I mindre och mer avlägsna regioner stöder man

TABELL 1: Den regionala fördelningen av anslagen för projekt inom kreativt kunnande och anslagets andel av den regionala strukturfondsfinansieringen.

	STRUKTURFONDSFINANSIERING FÖR KREATIVT KUNNANDE €	ANDEL AV DEN REGIONALA STRUKTURFONDSFINANSIERINGEN
Birkaland	333 893	1,9 %
Egentliga Finland	1 001 294	6,4 %
Egentliga Tavastland	279 510	4,4 %
Kajanaland	1 553 935	4,9 %
Kymmenedalen	1 431 070	10,3 %
Lappland	4 842 310	8,2 %
Mellersta Finland	690 770	2,7 %
Mellersta Österbotten	207 670	1,2 %
Norra Karelen	2 935 224	5,8 %
Norra Savolax	1 459 014	2,2 %
Norra Österbotten	2 252 937	2,6 %
Nyland	411 733	1,7 %
Päijänne-Tavastland	901 482	8,6 %
Satakunta	318 785	2,5 %
Södra Karelen	475 723	4,0 %
Södra Savolax	2 945 111	6,4 %
Södra Österbotten	184 045	1,9 %
Österbotten	458 816	5,1 %
TOTALT	22 683 320	4,4 %

via projekten sådana fenomen som i de större städerna fungerar på marknadens villkor eller som utgör en grundläggande verksamhet som staten eller kommunerna sköter. I tillväxtcentra, som Nyland och Birkaland, är tillgången till strukturfondsfinansiering mycket liten. De drar i motsvarande mån nytta av den offentliga och privata infrastrukturen och marknaden för kreativt kunnande, som koncentreras till storstäderna.

Trots de förklaringar till skillnaderna som noterades, observerade man i samband med utredningen att det kreativa kunnandets strategiska ställning i utvecklingen inte är huggen i sten. Det kreativa kunnandet behöver få större uppmärksamhet i regionerna.

¹ Regionala utvecklingsprojekt med anknytning till de kreativa branscherna genomförs även med hjälp av andra EU-instrument (nationella strukturfondsprojekt, Landsbyggsfonden och Leader, Interreg, ENI), nationell finansiering av utvecklingsprogram (t.ex. Regionala innovationer och försök - AIKO och Innovativa städer - INKA, projektfinansiering från Centret för konstfrämjande) samt finansiering från stiftelser och privat finansiering. För företagsutvecklingsprojekt erbjuds offentlig finansiering i form av CreMA- och CreaDemo-stöd, som särskilt riktas till de kreativa branscherna, samt via bl.a. Finnveras och Tekes finansieringsinstrument. Dessutom kan projekten få finansiering via privata finansierare, såsom banker, investerare och gräsrotsfinansiering.

Projekt inom kreativt kunnande främjar både konkurrenskraften och sysselsättningen

Genom att stödja kreativt kunnande vill man uppnå många olika mål. Man vill öka den regionala konkurrenskraften och främja kunnande och företagsverksamhet inom den kreativa sektorn och dessutom skapa jämlik välfärd, jämna ut de sociala skillnaderna och öka sysselsättningen i sektorn. Av de offentliga projekten inom kreativt kunnande syftar två tredjedelar till att främja konkurrenskraften via Europeiska regionala utvecklingsfonden, medan en tredjedel har som mål att stödja arbetslivet, sysselsättningen och jämlikheten via Europeiska socialfonden.

Målen att utveckla konkurrenskraften och förbättra sysselsättningen stöder varandra. Man är flexibel när det gäller användningen av instrumenten. T.ex. utvecklas spelbranschens verksamhetsmodell Game Brewery i regionerna med hjälp av finansiering från Eruf, ESF eller båda fonderna. Projekten delas också upp och riktas så att de passar målen för olika finansieringsinstrument.

Det kreativa kunnandet i sig har en instrumentell ställning i de regionala strukturfondsprojekten. De projekt som finansieras via strukturfonderna stöder ekonomisk tillväxt och välfärd, som kan uppnås via kreativt kunnande. Strukturfondsprojekten har här en förmedlande roll mellan det kreativa kunnandet och dem som drar nytta av det.

TABELL 2: Den branschvisa fördelningen av offentliga projekt inom kreativt kunnande, med undantag av projekt inom idrott och fritid.

	ERUF €	ESF €	TOTALT €
Spelbranschen	2 809 869	1 105 913	3 915 782
Allmän utveckling av den kreativa sektorn	898 186	680 989	1 579 175
Tillämpad användning av konst	704 664	835 424	1 540 088
Museer	1 249 791	155 757	1 405 548
Formgivning	1 130 513	250 422	1 380 935
Musik	65 758	574 465	640 223
Evenemang	285 890	236 868	522 758
Film	396 102		396 102
Hantverks- och konstindustrin	162 578	198 636	361 214
Kulturturism	303 209		303 209
Media	219 719		219 719
Reklambranschen		128 000	128 000
TOTALT	8 226 279	4 166 474	12 392 753

Genom att stödja kreativt kunnande vill man uppnå många olika mål. Man vill öka den regionala konkurrenskraften och främja kunnande och företagsverksamhet inom den kreativa sektorn och dessutom skapa jämlik välfärd, jämna ut de sociala skillnaderna och öka sysselsättningen i sektorn.

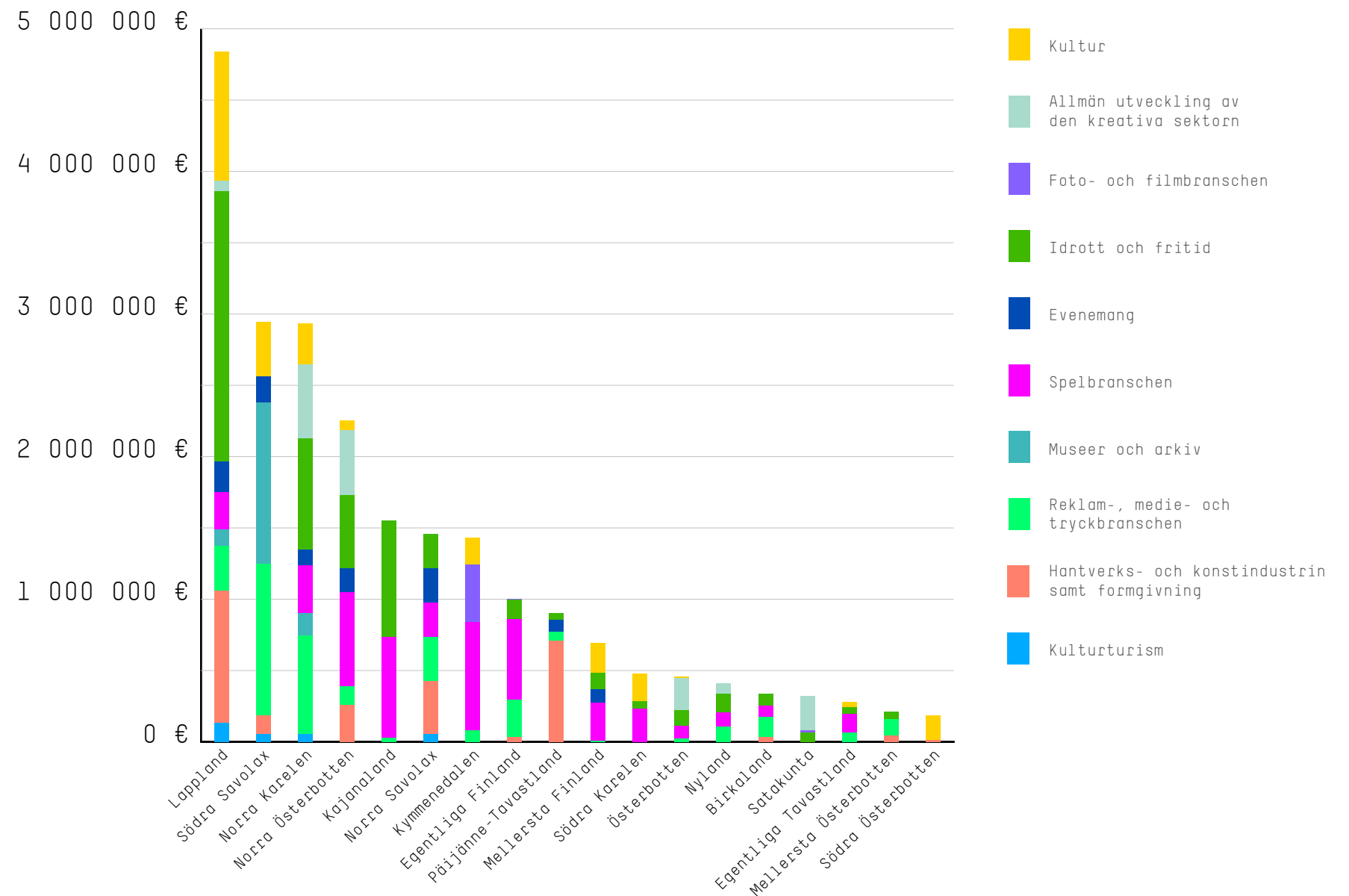
Regionerna profilerar sig i utvecklingen av kreativt kunnande

Det finns tydliga regionspecifika prioriteringar i utvecklingen av kreativt kunnande. Inte en enda bransch utvecklas med hjälp av strukturfondsprojekt i alla landskap i Finland. Spelbranschen är ändå populär: den utvecklas i flest landskap. Mest satsas det på spelbranschen i Kymmenedalen och Kajana. Satsningarna på reklam-, medie- och tryckbranschen samt på idrott och fritid är mest omfattande och jämnt fördelade.

De regionala prioriteringarna innebär att det ofta bildas projektkluster. Ett flertal projekt har samlats kring ett och samma tema. Om man ser till materialet bildar projektklustren ofta en obruten åtgärdskedja: projekt för utveckling av verksamhetsmodellen, projekt som gäller verksamhetsmiljön, projekt för ökat kunnande och projekt för företagsutveckling. Exempel på regionala projektkluster inom kreativt kunnande är bl.a. den grupp av projekt som uppstått kring Digiklusteris arkivdata i S:t Michel, den grupp av projekt inom idrott och träning som finns i Kajana och de projekt med anknytning till formgivning som finns i Päijänne-Tavastland.

Ett bra projektkluster involverar inte bara en enskild aktör, utan stöder liknande strävanden hos flera regionala aktörer. Uppkomsten av kluster är i regel ett bra fenomen eftersom det ger projektutvecklingen större slagkraft och kontinuitet. Det lönar sig att satsa på att stödja projektkluster som skapats kring regional specialkompetens, eftersom de har större potential att åstadkomma en verklig och bestående utveckling än fristående projekt.

SCHEMA 2: Den regionala och branschvisa fördelningen av finansieringen av projekt inom kreativt kunnande.

Projekt inom kreativt kunnande är mindre än genomsnittet

Det finns stora skillnader i storleken på projekt inom kreativt kunnande. Av de 5 miljoner euro som avsatts för idrott och fritid har hela 1,5 miljoner euro investerats i tre äventyrs- och inomhusaktivitetsparker i norra Finland. En liknande infrastrukturell snedvridning finns inom reklam-, medie- och tryckbranschen, där två tredjedelar av det totala belopp på 3,4 miljoner som beviljats branschen har gått till maskininvesteringar i boktryckerier. Av detta har dessutom 960 000 euro knutits till en enskild investering i en produktionslinje för boktryckning.

Den tydligaste orsaken till de kreativa branschernas ställning och inbördes ordning är ändå det absoluta antalet projekt.

Idrotts- och fritidsprojekten är många, 48 stycken. Inom spelbranschen finns 35 projekt. Ett tjugotal musik- och konstprojekt finansieras via de regionala strukturfonderna medan utvecklingsprojekten inom film- och fotobranschen är fyra, i hela Finland. Antalet är litet och visar att utvecklingen av kreativt kunnande inte har någon större roll i den regionala utvecklingen, med undantag av spelbranschen.

I projekt som syftar till att öka det immateriella kapitalet köper man inga maskiner och flyttar inte jord eller gjuter betong i samma omfattning som när det är fråga om t.ex. turism. Turismprojekten är klart större jämfört med de projekt som handlar om kreativt kunnande. Projekten inom kreativt kunnande är i genomsnitt nästan 40 % mindre än turismprojekten – 107 000 euro jämfört med 173 000 euro. I förhållande till alla projekt som finansieras via strukturfonderna är skillnaden 15 %. Skillnaden i projektens storlek ger därför ingen närmare förklaring till det kreativa kunnandets proportionella ställning. Ur strukturfonderna har beviljats finansiering för nästan 160 turismprojekt.

TABELL 3: Finansieringen av projekt inom kreativt kunnande, antalet projekt och den genomsnittliga projektstorleken branschvis.

	ANTAL PROJEKT	FINANSIERING TOTALT €	PROJEKTENS GENOM- SNITTLIGA STORLEK €
Tillämpad användning av konst	8	1 540 088	192 511
Museer	8	1 405 548	175 694
Boktryckeri	12	2 002 790	166 899
Allmän utveckling av den kreativa sektorn	10	1 579 175	157 918
Fritid	13	1 874 846	144 219
Film	3	400 112	133 371
Spelbranschen	35	4 421 912	126 340
Hantverks- och konstindustrin	4	374 874	93 719
Idrott	35	3 217 888	91 940
Evenemang	12	1 080 908	90 076
Formgivning	24	2 144 945	89 373
Musik	11	898 448	81 677
Kulturturism	4	303 209	75 802
Reklambranschen	16	761 543	47 596
Media	14	625 589	44 685
Bildkonst	1	33 330	33 330
Fotografering	1	18 115	18 115
TOTALT	211	22 683 320	107 504

Den tydligaste orsaken till de kreativa branschernas ställning och inbördes ordning är det absoluta antalet projekt.

40%

Projekt inom kreativt kunnande är i genomsnitt nästan 40 % mindre än turismprojekt.

Utvecklingen av företag och sammanslutningar ojämnt fördelad mellan de kreativa branscherna

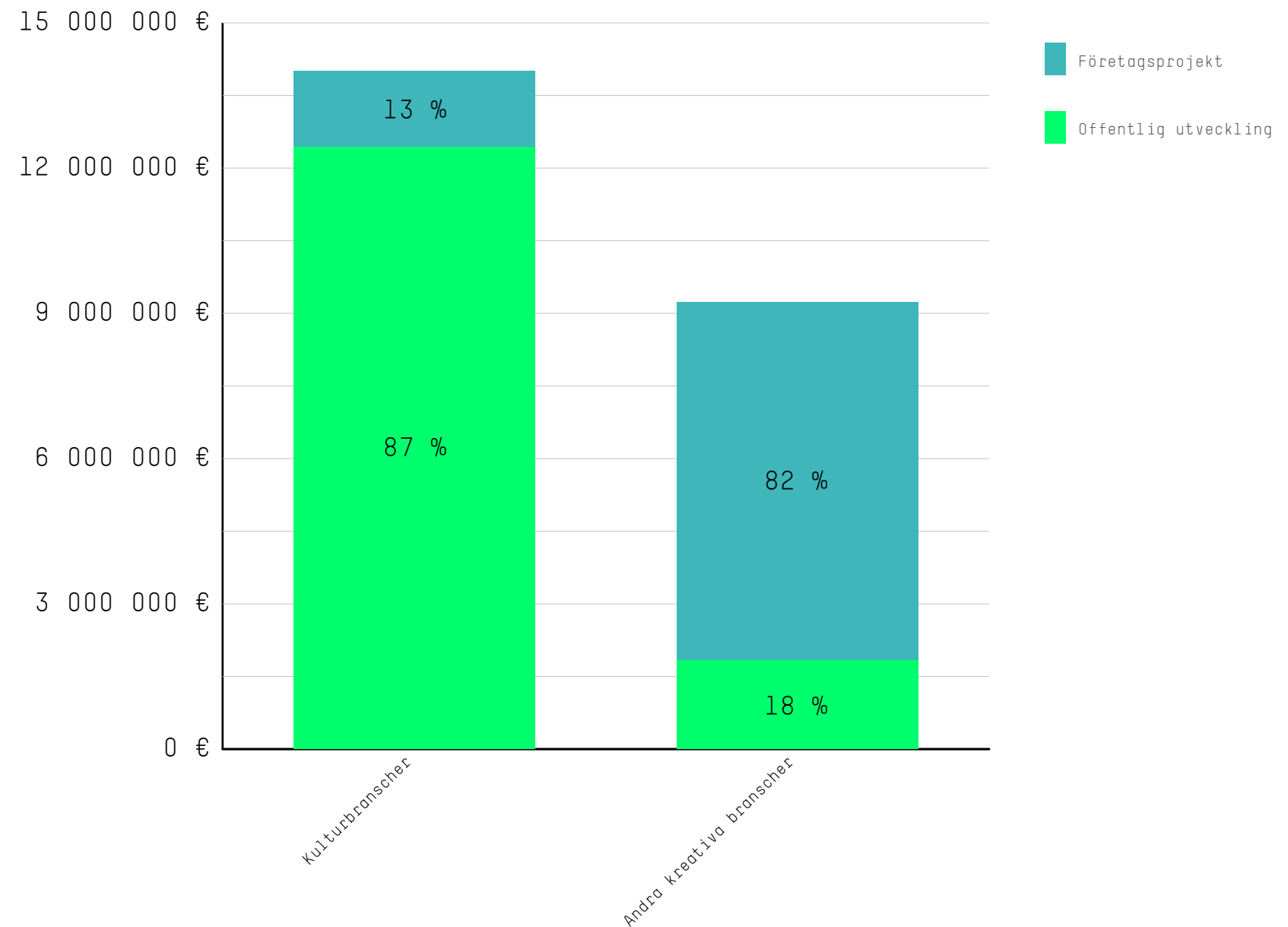
Av de strukturfondsprojekt som handlar om kreativt kunnande är nästan tre femtedelar företagsprojekt. Variationerna mellan branscherna är dock stora. Företagsprojekt förekommer huvudsakligen på områdena idrott, fritid, boktryckning, marknadsföring och reklam. Inom dessa områden finns det 78 företagsprojekt och den genomsnittliga finansieringen per projekt är knappt 90 000 euro.

Här finns en tydlig diskrepans. Inom kultur, formgivning, hantverks- och konstindustrin, musei- och arkivbranschen, spelbranschen samt film- och fotobranschen finns det bara 42 företagsprojekt, även om den totala finansiering som beviljas dessa branscher är klart större. Den genomsnittliga finansieringen för företagsprojekt är ca 50 000 euro.

Skillnaderna mellan de olika branscherna förklaras sannolikt av både efterfrågan på och tillgången till finansiering. Företagens egen inriktning på utveckling och deras aktivitet när det gäller att söka finansiering skapar efterfrågan även på strukturfondsfinansiering. Tillgången beror i sin tur på strukturfondsfinansieringens belopp och villkor samt hur välkänd finansieringen är, finansieringsförmedlarnas, såsom företagsutvecklarnas, aktivitet samt finansiärernas preferenser. Det är sannolikt att vissa av dessa faktorer innebär utmaningar för kreativa branscher med stark kulturanknytning.

Av de strukturfondsprojekt som handlar om kreativt kunnande är nästan tre femtedelar företagsprojekt. Variationerna mellan branscherna är dock stora.

SCHEMA 3: Fördelningen av offentliga projekt och företagsprojekt mellan branscher med kulturanknytning och andra kreativa branscher.

Offentliga projekt inom kreativt kunnande drivs av högskolorna

Högskolorna har en central roll i de offentliga utvecklingsprojekt som handlar om kreativt kunnande. En fjärdedel av projekten koordineras av yrkeshögskolor och en fjärdedel av universitet. Ytterligare en fjärdedel av projekten drivs av regionala utvecklingsbolag. Huvudansvariga för de återstående projekten är en heterogen grupp bestående av kommuner, utbildningssamkommuner, föreningar och andra utvecklarorganisationer.

Yrkeshögskolornas projekt är mycket jämnt fördelade mellan olika yrkeshögskolor. Universitetens starka ställning kan till stor del förklaras av Lapplands universitet, som ensam står för tio projekt inom kreativt kunnande. Andra universitet har enstaka projekt. Utvecklingsbolagens projekt är jämnt fördelade, med undantag av att Kotkaregionens Cursor driver fem projekt och Miksei i S:t Michel fyra.

Högskolornas kunnande när det gäller projekt och deras resurser ger dem en stadig grund för projektansökan. Samtidigt får de också en stark ställning när det gäller att definiera innehållet. En granskning av de huvudansvariga avslöjar givetvis inte vilka innehållsmässiga nätverk projekten har. Med tanke på utvecklingen av innehållet i de projekt som handlar om kreativt kunnande är det ändå nödvändigt att fästa uppmärksamhet vid samarbetet mellan aktörer av olika storlek och olika typ. Även aktörer med innehållskunskap som inte nödvändigtvis är aktiva i projektsammanhang måste delta.

TABELL 4: Huvudansvariga för offentliga projekt inom kreativt kunnande, endast fristående projekt.

	PROJEKT
Yrkeshögskolor	21
Universitet	19
Utvecklingsbolag	18
Kommuner	8
Utbildningssamkommuner	5
Teknologicer	5
Organisationer	4
Verksamhetsmiljöföretag	2
Andra offentliga aktörer	1
Företag	1
Öppen folkbildning	1
TOTALT	85

50%

Högskolorna har en central roll i de offentliga utvecklingsprojekten inom kreativt kunnande. En fjärdedel av projekten koordineras av yrkeshögskolor och en fjärdedel av universitet.

**Innehållet i projekt
inom kreativt
kunnande**

4

Innehållet i projekt inom kreativt kunnande

GENOM ATT
TRYCKA HÄR FÅR DU
ALLA LÄNKAR TILL
EUROPEISKA SOCIAL-
FONDENS DATABAS
PÅ SVENSKA!

Media, reklam och marknadsföring: tryckpressar för två miljoner euro

Inom media, reklam och marknadsföring förekom projekt med en sammanlagd finansiering på 3,4 miljoner euro. Projekten var relativt jämnt fördelade runt om i Finland. Utmärkande för projekten var betoningen på företag: Av 42 projekt handlade endast två om offentlig utveckling.

Volymen ger inte en verklig bild av branschernas betydelse i samband med utvecklingen av kreativt kunnande. Tryckeribranschens investeringar i digitalt tryck slukar nästan två miljoner euro av projektmedlen.

Bland projekten finns projekt som är intressanta med tanke på utvecklingen av de kreativa branscherna. På grund av sin instrumentella karaktär har reklam-, marknadsförings- och mediebranscherna många kopplingar till andra branscher inom kreativt

Se
projekten
på kartan

kunnande. Genom projekten utvecklas bl.a. digitala koncept och innehållstjänster för barnkultur, digitala plattformar för turism och upplevelseproduktion samt en för idrottsföreningar avsedd plattform för marknadsföring som riktas till fansen. Inom medie-, reklam- och marknadsföringsbranschen sker en stor, moderniserande och nyskapande utveckling.

Formgivning samt hantverks- och konstindustrin: i centrum av branschöverskridande verksamhet

Av de branscher som hör till kärnan inom kreativt kunnande är formgivningen den bransch där det är mest naturligt med branschöverskridande verksamhet. Av företagsprojekten räknas som formgivningsprojekt här sådana projekt där formgivning och design i produktionen har angetts som en viktig källa till marknadsvärdet. Formgivningens samt hantverks- och konstindustrins an-

Se
projekten
på kartan

del av projekten inom kreativt kunnande är 10 % eller 2,5 miljoner euro.

Det finns sammanlagt 28 formgivningsprojekt av vilka knappt en tredjedel är företagsprojekt. Bland företagsprojekten finns det både exportinriktade projekt inom traditionella företag, såsom främjande av möbelexporten, och yngre generationens designföretag, såsom företag som producerar individuella smycken av konsumentens egna fotografier eller nordiska moderna smycken av plywood.

Projektklustret för arktisk formgivning vid Lapplands universitet är det största bland de offentliga utvecklingsprojekten. Projekt som gäller förhandsutredningar, utveckling, infrastruktur, internationalisering och innehåll samt ett magisterprogram har sammanlagt fått närmare 700 000 euro i finansiering. Ett annat starkt projektkluster som gäller formgivning finns i Lahtis.

4 Innehållet i projekt inom kreativt kunnande

Genom andra offentliga utvecklingsprojekt stöds affärsverksamhetskunnandet i företag i formgivningsbranschen, planeringsnätverk för formgivningstjänster samt olika proto- och testningsplattformar vid läroanstalter. Inom hantverks- och konstindustrin är projekten mer spridda och presenterar ett mer traditionellt hantverksperspektiv.

Musei- och arkivbranschen: Affärsverksamhet och arbete skapas utifrån arkivmaterial

Strukturfondsfinansieringen inom musei- och arkivbranschen riktas nästan uteslutande till projekt i anslutning till Digitaalinen Mikkeli. Till projektklustret, som hör till staden S:t Michels viktigaste strategier, hör projekt som försöker skapa affärsverksamhet utifrån digitala arkiv, mer allmänna projekt för utveckling av digital affärsverksamhet och dess styrning samt projekt som gäller verksamhetsmiljön. Projekten är fördelade mellan en yrkeshögskola, ett universitet och ett utvecklingsbolag. Med sina sex projekt får klustret 1,1 miljoner euro av branschens sammanlagda finansiering på 1,4 miljoner euro.

Projekten i Södra Savolax kompletteras av ett projekt i Norra Karelen som syftar till att skapa sysselsättning med stöd av digitaliseringen av museikunskaper och ett projekt i Lapland som handlar om en mobilapp för turism och som delvis är kopplat till museer.

Inom musei- och arkivbranschen finns mycket innehåll där det, när det gäller en utvidgning och effek-

Se
projekten
på kartan

tivisering av användningen, finns både utrymme för och efterfrågan på nya innovativa tillvägagångssätt. Den förnyelse som pågår inom museibranschen skapar utrymme för samarbete med andra kreativa branscher och med turismbranschen.

Projekt på kulturområdet stöder företag, kunnande och intäktologiken

I projekt som gäller musik, tillämpad användning av konst samt bildkonst betonas utvecklingen av intäktsmöjligheterna inom konstbranscherna och kunnande som stöder detta. Detta perspektiv präglar inte endast företagsprojekten utan också projekten för offentlig utveckling.

De företagsbaserade projekten handlar om att utveckla den internationella aspekten, både innehålls- och anläggningsmässigt. I ett av företagsprojekten utvecklas musikaliska programutbud. På bildkonstsidan finns ett företagsprojekt: utvecklingen av ett universitetsbaserat företag som erbjuder konstverksanalys. Den totala finansieringen för sex projekt uppgår till 290 000 euro.

De offentligt drivna projekten är tjugo till antalet. Genom fyra projekt stöds företagande och yrkes-

2 200 000 €

Den sammanlagda finansieringen av de offentliga projekten inom kultursektorn uppgår till 2,2 miljoner euro.

Se
projekten
på kartan

kunnande inom musikbranschen, och utöver detta stöds bl.a. magisterstudier i tillämpad ljudframställning och tillämpad bildkonst samt naturfotografering och tillämpning av konst på behoven inom turism samt vård och omsorg. Den sammanlagda finansieringen för de offentliga projekten uppgår till 2,2 miljoner euro.

Evenemangsproduktion och kulturturism – nytt och gammalt, privat och offentligt

Projekten inom evenemangsproduktion och kulturturism är jämnt fördelade mellan offentliga projekt och företagsprojekt. Deras sammanlagda finansiering uppgår till 1,4 miljoner euro. Även innehållet i projekten är uppdelat i två områden: hälften av projekten handlar om mer traditionell evenemangsverksamhet medan den andra hälften handlar om att utveckla evenemangsproduktionen som yrkesbransch.

Genom de offentliga projekten anpassas evenemangsfältet i Koillismaa, Lapland och Norra Österbotten samt i Tahko i Norra Savolax huvudsakligen efter turismens behov. Dessa projekts sammanlagda finansiering uppgår till 550 000 euro.

De åtta företagsprojekten omfattar såväl evenemangsmiljöer som mobila evenemangstjänster, men också evenemangsarrangörernas anläggningsinvesteringar, teknologi och konsultkunskaper. Projektens sammanlagda finansiering uppgår till 560 000 euro.

Se
projekten
på kartan

4 Innehållet i projekt inom kreativt kunnande

Det går inte att skapa sig en klar bild av kulturturismens utveckling med hjälp av strukturfondsuppgifterna. I de omfattande [turismprojekten i Södra Savolax](#) ingår även kulturturism, men det är oklart hur framträdande kulturens roll är. De två allmänna turismprojekten i Södra Savolax räknas inte här som kulturturism. Det finns två projekt som kan anses vara helt inriktade på att utveckla kulturturismen, nämligen ett projekt som främjar utnyttjandet av den [ortodoxa kulturen inom turism](#) och ett projekt som handlar om det [arktiska keramikcentret i Lappland](#).

Allmän utveckling av kreativt kunnande

Elva offentliga projekt har ägnats åt en allmän utveckling av kreativt kunnande, och deras sammanlagda finansiering uppgår till 1,6 miljoner euro.

Projekt för utveckling på branschnivå, ett grundläggande arbete inom kreativt kunnande, förekommer fortfarande i olika delar av landet. Sex sådana projekt har beviljats finansiering, bl.a. i [Uleåborg](#), [Joensuu](#) och [Vasa](#). Vissa av projekten syftar enbart till att utveckla de kreativa branscherna, medan det kreativa kunnandet i andra projekt är en, separat angiven, bransch vid sidan av andra branscher. Mer specifikt riktade projekt är bl.a. det projekt i Nyland som har som mål att utveckla [lifestyle-företag](#) som siktar på [premium-marknaden](#).

Möjligheterna för dessa två projekttyper, dvs. de som syftar till en mer allmän utveckling och de med en mer specifik segmentutveckling, varierar i

Se
projektet
på kartan

olika delar av landet. Utanför Nyland är det omöjligt att få till stånd ett regionalt projekt för utveckling av ett så smalt segment eftersom det helt enkelt inte finns tillräckligt många målföretag. Därför är det mer naturligt att sådana projekt genomförs på nationell nivå. Styrkan i de regionala projekten är ändå deras tillgänglighet. Det vore viktigt med en koppling mellan nationella och regionala projekt, så att både allmänna och specifika projekt hittar sin målgrupp i olika delar av landet. De övriga allmänna strukturfondsprojekten inom kreativt kunnande är inriktade på [kontakter mellan utbildningen på området och arbetslivet](#) samt på [Living Lab](#), på att [omvandla hobbyverksamhet till en näringsverksamhet](#) och på att [utveckla distanstjänster inom kultur- och musikutbildningen](#).

Varje respektabel region utvecklar spelbranschen

Om det finns ett huvudtema inom utvecklingen av de kreativa branscherna så är det spelbranschen. Det sammanlagda belopp på 4,4 miljoner euro som beviljats projekt inom spelbranschen går huvudsakligen till omfattande offentliga satsningar på utbildningen inom branschen och utvecklingen av verksamhetsmiljöerna. Framför allt i Norra Österbotten, Kymmenedalen och Kajanaland är antalet projekt inom denna bransch mycket stort.

Det största av de offentliga projekten inom spelbranschen handlar om en allmän plattformutveckling. Den sker både med utgångspunkt i regionerna och med hjälp av den nationella verksamhetsmodellen [Game Brewery](#), som tillämpas inom spelbranschen.

Se
projektet
på kartan

Mer noggrant avgränsade strukturfondsprojekt som beviljats finansiering är knutna till [nyttospel](#), [utvecklingen av en koppling mellan mellanmålsprodukter och spel](#) samt [förnybar energi](#).

Företagsprojekten är relativt jämnt fördelade över hela landet. Dessa projekt är i genomsnitt små. Den sammanlagda finansieringen av fjorton projekt uppgår till 500 000 euro. Genom projekten stöds bl.a. [internationalisering](#) och [internationellt nätverkande](#) i flera företag i spelbranschen, [nya produkt- och verksamhetsmodeller](#) samt utvecklingen av [hälsospel](#), men även utvecklingen av [tjänster och kunnande](#) i ett företag som utvecklar spelbranschen på företagsbasis.

Spelbranschen ser ut att mogna till en bransch på marknadsvillkor, där även företagsutvecklingen åtminstone delvis håller på att bli en affärsverksamhet.

Film och fotografering med på ett hörn

Utvecklingen av filmbranschen verkar inte stå i centrum för strukturfonderna under denna programperiod. Det finns två projekt som är direkt riktade till filmbranschen: [Villilä Networks](#) i Satakunta som utvecklar verksamhetsmiljön och [filmkommissionen i Kaakko](#).

Det finns två företagsprojekt: ett projekt som gäller [produktionsmetoder för fototavlor](#) och ett som gäller en utredning om försäljnings- och [vinstutdelningsmodeller](#) för dokumentärer. Den sammanlagda finansieringen uppgår till 22 000 euro.

Se
projektet
på kartan

Idrott och fritid: som från en annan värld

Idrott och fritid skiljer sig som branscher i hög grad från de branscher inom kreativt kunnande som bygger på kultur. Detta märks också på strukturfondsutvecklingen. Projekten inom idrott och fritid samt fördelningen av aktörerna skiljer sig klart från det som gäller i fråga om kärnan i de kreativa branscherna. På branscherna har satsats totalt 5,1 miljoner euro, vilket är mer än vad som satsats på projekt inom t.ex. spelbranschen.

Merparten av beloppet går till företagsprojekt. I strukturfondsprojekten inom dessa branscher används 3,8 miljoner euro till att utveckla företagens affärsverksamhet och produkter. Spektret sträcker sig från produktutveckling av gymmaskiner till rullskidor och elektriska formelbilar, men även kommersiell utveckling av karttjänster för skidåkning, av appar för testning och uppföljning av idrott samt av träningsmetoder förekommer.

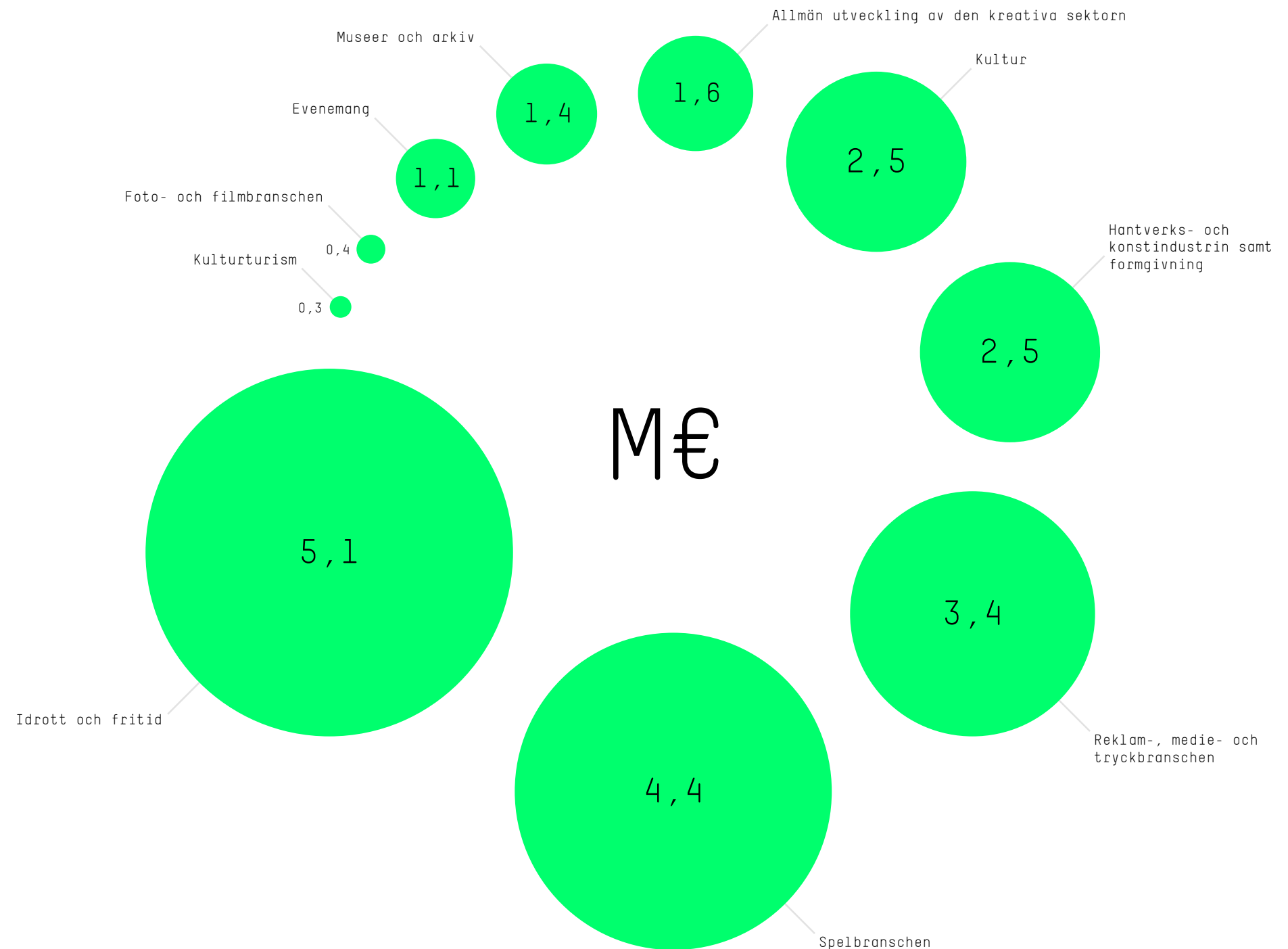
Inom fritidsprojekten finns bl.a. många infrastrukturinvesteringar i äventyrsparker.

I de offentligt drivna projekten inom idrott och fritid bör man notera kunskapsintensiteten och nätverkskapandet som utgår från innehållet, inte från regionen. T.ex. kombineras idrotts- och träningskunskaperna vid Jyväskylä universitet med den livskraftiga verksamheten inom idrottsbranschen i Kajanaland och Kuusamo.

Se projekten på kartan

SCHEMA 5: EU- och statsfinansiering som beviljats olika branscher.

**Kunnande genom
att engagera utgör
endast en liten del av
ESF-projekten**

5

Kunnande genom att engagera utgör endast en liten del av ESF-projekten

Kunnande genom att engagera söker redskap som utgår från innehållet

I denna utredning räknas som projekt som handlar om kunnande genom att engagera projekt som gäller unga och som är inriktade på kultur-, idrotts- och ungdomsarbete. Däremot räknas projekt som tydligt hör till social- och hälsovårdssektorn eller skolvärlden inte hit. Med andra ord är referensramen framför allt ungdomen i sig, inte utbildning, sjukdom eller en sämre lott i livet. Syftet med kunnande genom att engagera är att förhindra marginalisering och att få de unga att fortsätta att utbilda sig. Därför är gränsdragningen inte lätt, varken när det gäller att klassificera projekten eller i det verkliga livet. Projekten utgör en obruten kedja, där gränserna endast skapas av kännetecknen för handlingslinjerna.

ESF-projekt som gäller unga förekommer huvudsakligen inom servicestyrning, utbildningsstyrning och sysselsättning. Det här visar tydligt att de projekt som riktas till unga fokuserar på utvecklingen av utbildnings- och styrningstjänster samt sociala tjänster och på vägledningen av ungdomarna inom dessa tjänster. Man kan bäst hjälpa de unga genom en samordning av den offentliga sektorn och bättre verksamhetsmodeller för den.

Den sammanlagda finansieringen av de 21 projekten inom kunnande genom att engagera uppgår till 3,3 miljoner euro. Såväl antalet projekt som finansieringsbeloppet utgör en mycket liten del av de ESF-projekt som riktas till unga.

Projekten är mycket ojämnt fördelade geografiskt sett. Det landskap där det förekommer flest projekt inom detta område är Norra Savolax, där det finns fem projekt. I sju landskap finns det inte ett enda projekt. I de flesta av dessa landskap vidtas ändå regionala åtgärder inom ramen för nationella projekt inom kunnande genom att engagera, men dessa beaktas inte i de regionalt finansierade projektens antal eller finansieringsbelopp.

Engagemang genom kultur, idrott eller ungdomsarbete spelar en mycket liten roll i de åtgärder som vidtas för att förhindra marginalisering av ungdomar. Som metod ingår kultur, idrott och ungdomsarbete sannolikt även i innehållet i andra projekt som riktas till unga, men dessa branschers självständiga roll i projekten är liten. Om målet är att i högre grad flytta tyngdpunkten i främjandet av ungas välmående och delaktighet från den offentliga sektorn till medborgarsamhället märks detta åtminstone inte i den regionala projektfinansieringen.

TABELL 5: Den regionala fördelningen av projekt inom kunnande genom att engagera.

	PROJEKT
Birkaland	1
Egentliga Tavastland	2
Lappland	3
Mellersta Finland	2
Norra Karelen	1
Norra Savolax	5
Nyland	2
Satakunta	1
Södra Karelen	1
Södra Savolax	2
Södra Österbotten	1
TOTALT	21

Stor variation i fråga om innehåll och storlek för de projekts del som handlar om att engagera

Innehållet i de projekt som handlar om att engagera är mycket varierande, och det går inte att ange någon enskild projekttyp. När det gäller projekt med praktisk inriktning stöder [Joensuu Rock Academy](#) via ett projekt med anslag på 194 000 euro ungas musikhobby och möjligheter till ett yrke via musiken genom verksamhet i band och smågrupper samt företagskontakter. Projektet [Takuulla yhdessä!](#) ("Garanterat tillsammans!") med anslag på 50 000 euro ordnar konstworkshoppar för unga där verksamhetsmodellerna Takuulla och Voimala tillämpas.

I de projekt som utvecklar verksamhetsmodeller är perspektivet klart bredare och mer systeminriktat. För projektet [Järjestöjen palvelut osaksi hyvinvoinnin ekosysteemiä - työtä ja osallisuutta nuorille](#) ("Att göra organisationernas tjänster till en del av ekosystemet för välbefinnande – arbete och delaktighet för ungdomar"), som beviljats 300 000 euro i strukturfondsfinansiering, är målet att göra frivilligarbetet intressantare och mer tillgängligt för ungdomar. Projektet [Sosiaalista osallisuutta parantavat palveluinnovaatiot seuratyössä](#) ("Tjänsteinnovationer i föreningsarbete som förbättrar den sociala delaktigheten"), som beviljats 300 000 euro i anslag, engagerar unga i utvecklingen av tredje sektorns produktion av tjänster och kunnande på området.

De projekt som handlar om kunnande genom att engagera och som finansieras via strukturfonderna

Se
projekten
på kartan

är ändå så få att man inte kan dra några mer långtgående slutsatser om deras ställning. De traditionella kultur-, idrotts- och ungdomsbranscherna bygger på ett gediget grundläggande arbete, som inte är beroende av finansiering via fonder. Projektfinansiering skulle ändå göra det möjligt att stödja t.ex. kopplingar mellan kreativt kunnande och kunnande genom att engagera eller att starta nya initiativ inom ungdoms-, kultur- och idrottsbranschen vid sidan av kärnverksamheten. Det är uppenbart att man i Norra Savolax har utnyttjat denna möjlighet.

På kartan över projekt inom kunnande genom att engagera finns också stora vita fläckar. Det vore skäl att överväga orsaken till och konsekvenserna av detta.

Projektansvariga inom kunnande genom att engagera

Tredje sektorn har en stark roll i projekt som handlar om kunnande genom att engagera. Den ansvarar för åtta projekt. De organisationer som genomför projekten är relativt stora och väletablerade. Förvaltningen av ESF-projekt kräver stora projekt-kunskaper och en tillräcklig administration, varför strukturfondsfinansieringen inte utgör den främsta finansieringskällan för små organisationer.

Yrkeshögskolorna, som också rent generellt har en aktiv och stark roll i projektvärlden, är huvudansvariga för sex projekt. Ett universitet ansvarar för ett projekt medan företag har huvudansvaret för två. Övriga huvudansvariga är städer, kommuner och andra offentliga aktörer.

TABELL 6: Projektansvariga inom kunnande genom att engagera.

Föreningar	8
Yrkeshögskolor	6
Kommuner eller städer	3
Företag	2
Andra offentliga aktörer	1
Universitet	1
TOTALT	21

Till sist

6

Till sist

Utredningen om de regionala strukturfondsprojekten ger en aktuell bild av på vilket sätt kreativt kunnande och kunnande genom att engagera främjas i olika delar av Finland. Strukturfondsfinansieringen är tills vidare ett viktigt utvecklingsredskap, speciellt i de regioner där situationen är svårast vad gäller befolkning, läge, företagsverksamhet och även välfärd.

Det huvudsakliga syftet med utredningen var att granska den finansiering som beviljas projekt inom kreativt kunnande och kunnande genom att engagera samt den regionala fördelningen av finansieringen. Utgångspunkten har varit en identifiering av branschernas ställning och även beaktandet av regionala skillnader och t.o.m. ojämlikheter. Språkfrågan är en av dessa. Om man ser till materialet är projektvärlden i praktiken finskspråkig. Det fanns ett svenskspråkigt företagsprojekt inom kreativt kunnande, men inte ett enda inom kunnande genom att engagera. I kreativa projekt som riktades till det samiska språkområdet hade projekten delvis fått samiska namn, men ansökningsspråket var finska.

En separat genomförd utredning blir snabbt föråldrad. Det bästa vore därför om databaserna för strukturfinansiering, och även för

annan offentlig finansiering, skulle möjliggöra en fortgående uppföljning där olika data kan kopplas samman. Än så länge är detta inte möjligt. De nuvarande klassificeringsuppgifterna i databasen för strukturfonderna kan inte användas för en branschspecifik eller tematisk uppföljning och analys av hur finansieringen används. I utredningen har författaren själv klassificerat projekten utifrån projektens namn och projektbeskrivningen eller, i fråga om företagsprojekt, genom att kontrollera företagets verksamhetsområde på deras offentliga webbplats. Metoden har varken varit snabb eller smidig. Genom att göra redan befintlig och offentlig data mer användbar skulle det bli lättare för alla aktörer att följa upp finansieringen och den skulle även bli mer transparent.

Aktuell information är nu viktigare än någonsin tidigare: med tanke på regionalförvaltningsreformen behövs en uppfattning och insikt om hur och vart utvecklingsinsatserna riktas, vare sig de gäller kreativt kunnande eller ökad delaktighet bland ungdomar. Båda områdena är splittrade och hamnar lätt i skuggan av större utvecklingsprioriteringar. Förhoppningsvis hjälper denna utredning även de regionala aktörerna att argumentera för vikten av kreativt kunnande och kunnande genom att engagera i den egna regionen.

En separat genomförd utredning blir snabbt föråldrad. Det bästa vore därför om databaserna för strukturfinansiering, och även för annan offentlig finansiering, skulle möjliggöra en fortgående uppföljning där olika data kan kopplas samman. Än så länge är detta inte möjligt.

CREATIVE AND INCLUSIVE FINLAND

LUOVA JA OSALLISTAVA SUOMI
KREATIVA DELAKTIGA FINLAND

2017

**KONST-
UNIVERSITETET**

Metropolia

XAMK
Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Helsingfors

LUUKAN

SEINÄJOKI

OULU

yle

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Europeiska unionen
Europeiska socialfonden

**Hävkraft
från EU**
2014–2020